

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (dále BP)

Jméno a příjmení studenta: **Kateřina Kovačičová, Dis.**
Název bakalářské práce: **Zkušenosti rodiny s péčí a umíráním blízkého člověka**
Název školy: **Katedra sociální práce ETF UK Praha**
Jméno a příjmení vedoucího: **Mgr. Alžběta Matochová**

Předložená bakalářská práce zpracovává důležité a náročné téma. Věnuje se zkušenosti tří rodin, které doma pečovaly o blízkého člověka s onkologickou diagnózou a čelily tak nárokům péče i úmrtí blízkého člověka. Studentka své zkoumání zaměřuje zejména na oblast komunikace rodin v náročné situaci péče o terminálně nemocného člena rodiny.

V první části práce studentka téma zasazuje do rámce základní terminologie. Autorka v této části zůstává u velmi základního zpracování, chybí hlubší vysvětlení souvislostí. Kapitola 1.1 a 1.2 jsou opravdu jen stručným vymezením pojmů. I v další části teoretické práce hloubka zpracování kolísá. Vidíme to na příkladu kapitoly 3.1 o hospicové péči. Studentka velmi stručně v jednom odstavci odkáže na základní vymezení hospicové péče a pro další výklad 3.1.1 používá internetové stránky hospiců, s informacemi o konkrétní nabízené pomoci. Výraznější prostor věnuje autorka tématu komunikace. Za cenné považuji zařazení kapitoly o reflexivitě, to nebývá v bakalářských pracích časté, přitom jde o nezbytnou součást profesionální sociální práce. Právě v tématech, která mohou být pro zúčastněné citlivá, je schopnost reflexe a sebereflexe opravdu důležitá.

Autorka opírá svůj výklad o odbornou literaturu a odkazuje na ni. Prokazuje tak základní dovednost akademického psaní. Práce je po této stránce zpracována poctivě, ale ne bezchybně. (Např. na str. 11 najdeme přímou citaci (Steindl, Justoň 2017), ale v odkaze chybí citovaná strana; na str. 13 používá studentka odkaz z druhé ruky: cituje Haškovcovou podle Svatošové z knihy Hospice a umění doprovázet. Publikace však má řadu vydání a v seznamu literatury najdeme tři různá vrocení, nenajdeme jasný odkaz na původní text Haškovcové; na str. 22 chybí v závorce u odkazu na Janebovou zcela rok vydání, i když pak v seznamu literatury odkaz je). Jazyková úroveň psaní vykazuje chyby a nedostatky v závěrečné editační práci. V textu se místy vyskytují špatné větné vazby a chyby (Např. na str. 10 je třeba ve větě mít buď „Zákon /.../ definuje...“ nebo „V zákoně /.../ je osoba závislá na péči definovaná...“, na str. 22 je chyba – soukromí/ým časem)

V praktické části bakalářské práce najdeme kvalitativní výzkum postavený na šesti rozhovorech ve třech rodinách doplněný o jednu výpověď vnučky, kterou byla v dané situaci

sama autorka bakalářské práce. Její výzkumné pojetí se tedy blíží autoetnografii, což není jednoduché a autorka v práci zřetelně reflektuje, že si při volbě tématu neuvědomovala, jak obtížné bude zpracovávat takto osobní téma. Pro sociální práci tak může být tato bakalářská práce velmi cenná přítomným bojem o reflexivní postoj. Zároveň je zajímavé, že studentka použila zpracování bakalářské práce vlastně také jako nástroj, jak v rodině otevřít rozhovor na komplikované a uzavřené téma. Říká to ve výpovědi vnučky: „Nikdo se o tom se mnou nechtěl bavit tehdy a dnes tomu nebylo o moc jinak. Taky jsem se necítila úplně příjemně, ale byla jsem ráda, že jsem se díky práci odhodlala tohle smutné téma vůbec otevřít. (str. 45)“

Výzkumná část je přínosná tím, že se studentce podařilo získat více mluvčích z každé pečující rodiny. Zkušenost s pečováním a vyrovnáváním se se smrtí tak je nahlížena z více perspektiv. Komunikační partneři poměrně otevřeně sdíleli zkušenosti z náročného životního období. Podrobná tematická analýza rozhovorů dokumentuje, jak různí členové pečujících rodin vnímali stanovení diagnózy a jak o ní v rodině ne/komunikovali, jak se vyrovnávali s nemocí a úmrtím, jakou pomoc využívali. Z hlediska metodologie je možné vytknout studentce místa, které prozrazují v popisné nebo analytické části hodnotící postoj. (str. 30: Lhali mamince, lhali svým dětem a možná tím chtěli trochu lhát i sobě.). Studentka obtíže v oddělování role výzkumníka a člena rodiny v závěru přímo reflektuje (str. 49).

Celkově hodnotím práci **Kateřiny Kovačičové, Dis.** jako podnětnou. Díky vhledům do velmi intimních situací v rodině souvisejících s umíráním, předkládá studentka řadu důležitých otázek, ukazuje dilemata, která pečující a jejich blízcí řeší. Studentka prokázala znalost související odborné terminologie. Studentka realizovala kvalitativní výzkumné šetření. Přítomné nedostatky v metodologii a části interpretující data, kde studentka nejasně odděluje vlastní názory a výzkumná zjištění, studentka reflektuje. Práce tak cenným způsobem ukazuje nezbytnost a důležitost reflexivity v sociální práci.

Bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě.

Předloženou bakalářskou práci hodnotím stupněm **C**.

Otázky k obhajobě:

Ve své práci opakovaně zmiňujete, jak pro vás bylo psaní osobní a náročné. Změnil se nějak váš pohled na prožitou zkušenost s umíráním babičky v rodině díky zpracovávané bakalářské práci? Pokud ano, jak? Jak to můžete využít do budoucna jako sociální pracovnice?

V Praze dne 4. 9. 2023

Podpis vedoucího práce:

Mgr. Alžběta Matochová